

Door Henk Jongasma, hoofdauteur Op niveau tweede fase eerste editie

Geld

Inleiding

Vreemd eigenlijk, als je erover nadenkt. Die muntjes die wij gebruiken zijn in de metaalhandel eigenlijk niks waard. En onze biljetten? Zelfs als oud papier brengen ze niks op. En toch is het geld en kunnen we er mooie en nuttige zaken mee kopen. Ja vroeger, toen betaalden de mensen met echte gouden en zilveren munten! Toen had je echt wat. Maar de waarde van ons geld berust alleen op afspraken. En als iemand die afspraken verandert – de staat bijvoorbeeld – is ons geld ineens veel minder waard: devaluatie.

Als je alleen maar met je bankpas betaalt, zie je helemaal geen geld meer. Stel je voor dat de bank er ineens mee ophoudt. Dan ben je mooi je geld kwijt.

En nu is er ineens een nieuw soort geld: bitcoins – virtueel geld. Maar je schijnt er rijk mee te kunnen worden:

(NRC Handelsblad, 17 december 2013).

Geluksvogels
Van alle sterke verhalen over de bitcoin is dat van de Noorse student Kristoffer Koch misschien wel het mooist. Koch schrijft in 2009 een scriptie over de bitcoin. Voor de lol koopt hij er een paar, voor omgerekend ongeveer 20 euro. In april 2013, als media de bitcoin voor het eerst ontdekken, realiseert Koch zich iets. Had hij niet ook ooit een paar van die dingen gekocht? Hij gaat zoeken op zijn computer. Als hij na veel moeite zijn versleutelde bitcoinportemonnee openkrijgt, wacht hem een verrassing: 5.000 bitcoins. Waarde, op dat moment: 750.000 euro.

Dat kan je dus zomaar gebeuren!

Toch waarschuwen deskundigen tegen deze bitcoins. In *Het Financieele Dagblad* stond op 17 december zo'n waarschuwend stuk. Maar duidelijk geschreven door een deskundige: kort en zakelijk, met veel veronderstelde voorkennis. Niet voor iedereen meteen toegankelijk. Dat stuk ga je lezen en herschrijven voor een groter publiek.

Opzet van deze lesbrief

- Je leest de tekst en beantwoordt daarover een aantal vragen (opdracht 1 en 2).
- Je neemt, met een partner, een interview af (opdracht 3).
- Je herschrijft de tekst voor een specifieke doelgroep (opdracht 4).
- Je schrijft een verhaal met jezelf als hoofdpersoon waarin je rijk wordt (opdracht 5).

Uitgangstekst

Virtueel geld

1 In Europa kennen we een drietal toezichthouders die toezicht houden op de financiële sector. De meest bekende is wellicht de European Securities and Markets Authority (ESMA). Deze wordt in bekendheid op de voet gevolgd door de European Banking Authority (EBA). De derde is de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA).

2 De namen spreken voor zich. Daar waar het gaat over virtueel geld, maakt de EBA zich druk over de daaraan verbonden risico's. Een van de bekendste vormen van virtueel geld is de bitcoin. De EBA heeft een waarschuwing doen uitgaan over de risico's verbonden aan het kopen en aanhouden van en handelen in virtueel geld. Virtueel geld kent namelijk geen wettelijke bescherming tegen verlies of faillissement van de uitgevende instelling of platform waarop verhandeling plaatsvindt.

Digitale portemonnee

3 Virtueel geld kan omgewisseld worden tegen echt geld, zoals euro's en dollars, door virtueel geld online te verkopen. De koper stort dan echt geld op een bankrekening. Wil je virtueel geld verwerven, dan wordt de omgekeerde procedure gevolgd. Hierdoor ontstaat een wisselkoers. Met deze weliswaar fluctuerende wisselkoers kun je bepalen wat je virtuele vermogen op enig moment waard is.

Waarschuwingen

4 De EBA waarschuwt met name voor het feit dat – in tegenstelling tot het gewone betalingsverkeer – virtuele betalingen niet of moeilijk meer teruggedraaid kunnen worden. Ook wijst zij op de mogelijkheid van digitale diefstal. Eveneens ziet zij als een risico dat leveranciers van consumentengoederen ineens kunnen besluiten het virtuele geld niet meer te accepteren. Het feit dat de waarde kan fluctueren en zelfs tot nul kan dalen, is ook een gevaar.

5 Virtueel geld kan eenvoudiger gebruikt worden voor criminele activiteiten zoals witwassen. Alles speelt zich af in relatieve anonimiteit en derhalve kan men al gauw bij onoorbare praktijken betrokken raken. Hangende een justitieel onderzoek kan het gebeuren dat de rechtmatige eigenaar niet kan beschikken over het virtuele geld. Ook kunnen er allerlei belastingkwesties gaan spelen doordat de geldstromen niet direct voor de belastingdienst inzichtelijk zijn.

Vertrouwen

6 Het succes van virtueel geld is afhankelijk van het vertrouwen in het virtuele circuit. De deelnemers zijn direct belanghebbenden: dat moet de grootste waarborg bieden. Het succes is ook toe te schrijven aan het vertrouwen dat de bancaire sector heeft verloren.

7 Consumenten zijn daardoor aangemoedigd gebruik te gaan maken van virtueel geld. Herstel van vertrouwen in het bankwezen is de beste remedie tegen deze uitwassen. Uiteraard kun je wachten op de eerste ongelukken in het virtuele geldcircuit. De aandacht voor de risico's mag echter de aandacht niet afleiden van de oorzaak van het succes van de digitale portemonnee.

Naar: Michel Harmsen, in *Het Financieele Dagblad*, 17 december 2013.

Opdracht 1 Inhoud

Lees de tekst heel nauwkeurig en beantwoord daarna de vragen.

- 1 *De namen spreken voor zich* (alineea 2).
  - a Wat doet dus de ESMA?
  - b Wat doet de EBA?
  - c Wat doet de EIOPA?
- 2 De EBA waarschuwt tegen het bezit van virtueel geld. Welke twee gevaren voor de bezitter noemt de EBA in alineea 2?
- 3 Wat verstaan we, als het om geld gaat, onder 'uitgevende instelling'?
- 4 Wat wordt, als het over geld gaat, bedoeld met het 'platform waarop verhandeling plaatsvindt'?
- 5 Hoe kom je aan virtueel geld?
- 6 Staat de waarde van virtueel geld vast? Geef een korte toelichting.
- 7 Ook in het gebruik van virtueel geld ziet de EBA gevaren. Welke gevaren ziet de EBA?
- 8 Wat is een van de oorzaken van het succes van virtueel geld volgens de schrijver?
- 9 Wat is een voorwaarde voor het gebruik van virtueel geld volgens de schrijver?
- 10 Is de schrijver nu voor of tegen het gebruik van virtueel geld? Geef een toelichting bij je antwoord.

Opdracht 2 Vergelijken

Maak een vergelijking tussen reëel geld en virtueel geld. Vul daarvoor het schema aan.

	Reëel geld	Virtueel geld
Hoe kom je eraan?		
Wat kun je ermee?		
Welk gevaar loop je?		
Welke zekerheid heb je?		
...		
...		
...		

Opdracht 3 Interview

Je gaat samen met een medeleerling iemand interviewen.

Er zijn twee mogelijkheden.

- Jullie weten zelf heel weinig van geld en economie en zoeken een deskundige om meer over het onderwerp virtueel geld te weten te komen.
- Jullie weten zelf behoorlijk wat over geld en economie en onderzoeken wat iemand (geen deskundige) weet van de mogelijkheden en gevaren van virtueel geld.

Werkwijze

- Zoek een partner.
- Maak een vragenlijstje. Het gaat om de hoofdvragen; vragen ter verduidelijking en detailvragen bedenk je gewoon tijdens het interview.
- Maak een afspraak met de persoon die jullie gaan interviewen.
- Stel je vragen en noteer (kort) de antwoorden. Wees niet te snel tevreden; vraag door bij een vaag of ontwijkend antwoord.
- Misschien kun je een rolverdeling maken: de een stelt eerst een aantal vragen, de ander noteert en vervolgens draai je de rollen om.
- Werk je interview uit. Doe dat in de vraag- en antwoordvorm.
- Presenteer je verslag aan je medeleerlingen.

Opdracht 4 – Herschrijven

De tekst uit *Het Financieele Dagblad* is duidelijk niet geschreven voor een algemeen publiek. Jij gaat die tekst herschrijven. Kies daarvoor een van deze twee doelgroepen:

- een jong iemand die op de hoogte is van alle mogelijkheden en niet bang is voor wat experimenten en risico's;
- een ouder iemand, die niet zo thuis is in de digitale wereld, maar wel graag op de hoogte wil zijn.

Werkwijze

- Kies je doelgroep. Het beste is als je daarbij in gedachten een werkelijk bestaand iemand neemt, die je behoorlijk goed kent.
- Maak een werkschema. Noteer daarin alle feiten die je in je tekst wilt verwerken. Zet ze in een logische volgorde.
- Bedenk een slot. Moet dat vooral een conclusie, een samenvatting of een aanbeveling zijn?
- Bedenk een pakkend begin. Dat kan bijvoorbeeld een duidelijke stelling zijn, of een aardige anekdote.
- Schrijf je kladversie.
- Leg je kladversie voor aan minstens twee medeleerlingen en vraag om commentaar op de inhoud, op de vorm en op het taalgebruik.
- Verwerk het commentaar in de eindversie.

Opdracht 5

Stel je voor dat jou overkomt wat die Noorse student uit de inleiding meemaakte: ineens bijna miljonair! Hoe reageer je, wat zou je doen met al dat geld? Daarover schrijf je een verhaal, in de ik-vorm. De lezers van je verhaal zullen mensen van ongeveer jouw leeftijd zijn.

Werkwijze

Vorbereiding

Inhoud

- Noteer hoe je aan dat geld komt.
- Noteer je reacties: ben je verbaasd, had je het wel min of meer verwacht, had je bewust gegokt, enzovoort.
- Bedenk wat je met het geld gaat doen.

Vorm

- Bedenk de volgorde waarin je de gebeurtenissen wilt vertellen: wordt het een chronologisch verhaal of werk je met flashbacks?
- Hoe zorg je voor spanning en afwisseling in je verhaal?
- Schrijf je vooral in de tegenwoordige of vooral in de verleden tijd?

Uitvoering

- Maak een werkschema.
- Schrijf je kladversie.
- Laat je kladversie aan minstens twee medeleerlingen lezen en vraag commentaar.
- Verwerk het commentaar in je eindversie.
- Zorg voor een goede presentatie: geen fouten in spelling en interpunctie, duidelijke indeling in alinea's of misschien zelfs hoofdstukjes.
- Bedenk een mooie, prikkelende titel.